

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вибори і виборчі системи

Освітня програма “Політологія”
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність **052 Політологія**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
політичних інститутів та процесів,
протокол № 6 від 28 грудня 2021 року

м. Івано-Франківськ – 2022р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вибори і виборчі системи
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Березовська-Чміль Олена Борисівна
Контактний телефон викладача	+38(0342)59-61-46
E-mail викладача	olena.berezovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2.Цикл професійної підготовки 2.2. Вибіркові дисципліни 2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Упродовж вивчення курсу згідно розкладу
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна “Вибори і виборчі системи” є вибірковою компонентою освітньої програми підготовки фахівців з політології за освітнім рівнем «бакалавр», яка складається з двох змістовних модулів. Перший присвячений вивченню сутності сучасних політичних виборів, специфіки виборчого процесу, поняття виборчого права як основи проведення виборів, загальної класифікації та різновидів сучасних виборчих систем. Другий – сутності виборчої системи сучасної України, поняття виборчої кампанії, основних етапів організації і підготовки виборчих кампаній, організації управління у виборчих кампаніях. Курс спрямований на вивчення історії та суті політичних виборів, їх місця в системі представницької демократії, базових характеристик виборчих систем, їх елементів, виборчого процесу та його складових.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета: ознайомити студентів із понятійно-категоріальним апаратом навчальної дисципліни «Вибори і виборчі системи», предметом і методами вивчення курсу, з'ясувати сутність виборів як політичного</p> <p>Цілі: допомогти студентам засвоїти необхідні знання про політичні вибори, їх місце в системі представницької демократії, базові характеристики виборчих систем, їх елементи, позитивні риси та недоліки, політичні наслідки, виборчий процес та його складові, індикатори демократичності виборчого процесу, специфіку виборчих кампаній.</p>	
4. Компетентності	
Інтегральна компетентність	
<p>ПК01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p>	
Загальні компетентності	
<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним ЗК06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК06. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. ЗК07. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	
Спеціальні (фахові, предметні) компетенції	
<p>СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p>	

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності, в тому числі з урахуванням потреб забезпечення сфер національної безпеки держави.

СК08. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.

5. Результати навчання

РН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності

РН03 Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності

РН04 Мати навички професійної комунікації

РН05 Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН06 Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	56

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
шостий	Політологія	третій	вибірковий

Тематика курсу

Тема 1. Сутність сучасних політичних виборів

Тема 2. Виборче право як основа проведення виборів

Тема 3. Виборчий процес.

Тема 4. Загальна характеристика та основні елементи виборчих систем

Тема 5. Типи виборчих систем. Мажоритарна виборча система

Тема 6. Типи виборчих систем. Пропорційна і напівпропорційна виборчі системи

Тема 7. Поняття, політичні наслідки, оцінювання, управління та ефективність виборчих кампаній

<p>Тема 8. Виборча система України</p> <p><i>Перелік питань для обговорення на лекції та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та вимоги до їх виконання визначені робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та розміщені в системі дистанційного навчання.</i></p>	
<p>7. Система оцінювання курсу</p>	
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Структура розподілу балів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) робота на лекціях та семінарських заняттях – 30 балів 2) індивідуальне завдання (презентація) – 10 балів; 3) контрольна робота – 10 балів; 4) екзаменаційна робота – 50 балів. <p><i>Загальна кількість – 100 балів, форма підсумкового контролю - екзамен.</i></p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмове опитування здійснюється у формі письмової контрольної роботи (або тестування), що максимально оцінюється у 10 балів.</p> <p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань під час підготовки та проведення семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури; 2) при написанні роботи - виявлення розуміння сутності понять і термінів (5 балів), вміння аналізувати, структурувати основні принципи та методи дослідження (5 балів);
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п'ятибальною шкалою. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, презентація, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>За умови відпрацювання пропущених занять та належного виконання завдань студент (-ка) допускається до екзамену (сума балів за всі виконані завдання - не менше 26). Усі види завдань студенти повинні виконати до моменту виставлення підсумкової оцінки (як правило підсумковий бал виставляється на останньому семінарському занятті).</p>
<p>8. Політика курсу</p>	
<p>Політика навчального курсу передбачає Perezдачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування, плагіату), викладач пропонує студентові (-</p>	

ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.

9. Рекомендована література

- Алебастрова И. А. Организация публичной власти в государстве: формы ее осуществления (система органов и народные голосования) // Конституционное право зарубежных стран: Учеб. Пособие. М., 2001. С.154-173.
- Арановський К. В. Избирательное право и политические партии. Избирательные системы // Государственное право зарубежных стран. М., 2008.С.292-340.
- Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. К., 2007. 112
- Вибори і референдум в Україні: проблема теорії і практики: Збірник / Ред.: М. Рябець та ін. К., 2001.
- Вишняк О. І. Електоральна соціологія: історія, теорії, методи. К., 2000
- Дюверже М. Политические партии / пер. с франц. М., 2000.
- Кіс Т. І. Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. 2006. №2, 4.
- Мазур О. Г. Виборчі системи: світовий досвід. Луг., 2009.
- Пугачев В. П., Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студентов высших учебных заведений. М., 2000.
- Рябов С. Г. Політичні вибори: Навчальний посібник. К., 1998.
- Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія. К : Артек, 2001. 212 с.
- Чиркин В. Е. Формирование парламента // Основы сравнительного государственоведения. М., 1997. С. 197-210.
- Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. К., 2001. С.118-126.
- Шведа Ю. Соціологія партійних систем Моріса Дюверже // Нова політика. 1996. №4. С.31-37.
- Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні.- Львів, 2010. 462 с.
- Шведа Ю. Партії та вибори: європейський досвід і українські реалії. Енциклопедичний словник. Львів, 2009. 500 с.
- Хімченко О. Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства: Навчальний посібник. К., 2006.
- Малкин Е. Основы избирательных технологий и партийного строительства К.: Издательство «Основні цінності», 2005. 528 с.
- Малкин Е. Политические технологии. 2-е (7-е) стер. изд. / Е. Малкин, Е. Сучков М. : «Русская панорама», 2008. 680 с.
- Полторак В. Избирательные кампании: научный подход к организации / В. Полторак, О. Петров. К. : Знання України, 2004. 120 с.
- Шведа Ю. Р. Партії та вибори : енциклопедичний словник / Ю. Р. Шведа. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010.750 с.
- Шведа Ю. Політичні партії у виборах: теорія та приктика виборчої кампанії : навч.-метод. посіб. / Ю. Шведа. К. : Знання, 2012. 373 с.

Викладач

Березовська-Чміль О. Б.